

Regionala ANDTS-rådet 2025-01-14

Lokal: Östgötasalen, Linköpings Slott - residenset klockan 14.00 – 16.00

Närvarande: Jenny Knuthammar, Länsstyrelsen Östergötland. Annicki Oscarsson och Sofie Westerberg, Region Östergötland. Mattias Granqvist och Irja Elgefjord, Polisen. Anna Törnkvist, Motala kommun. Anders Netin, Linköpings kommun. Monica Holtstad och Ida Person Tiborson, Norrköpings kommun. Christer Segersteen och Tobias Siverholm, Kinda kommun. Lina Blom, Johannes Glanz och Viveca Andersson, Länsstyrelsen Östergötland.

Frånvaro: Charlotte Widegren, Motala kommun. Annika Krutzén, Linköpings kommun.

Välkomna

Jenny hälsar alla välkomna.

Inget besked om ny landshövding än. Länsstyrelsen har flyttat till tillfälliga lokaler, i korsningen Storgatan 23 och S:t Larsgatan 28, under ombyggnad av våra ordinarie lokaler.

Laget runt

Linköping – Arbetar aktivt med Krogar mot Knark och har hittills certifierat 16 krogar, troligtvis är tre till på gång. Utbildning för krögare och personal i januari och poliser går utbildning i ansvarfull alkoholservice nu. Fått uppdrag av kommunen att titta på narkotikaprevention i skolans värld. Möte med elevhälsan och andra parter kommer ske i januari/februari. Gällande spel om pengar så finns för stunden inget pågående arbete. Ser att tobak och nikotin behöver prioriteras och lyftas mer i tjänstepersonsnätverket. Lustgas i lokala ordningsföreskrifterna ses över. Samverkar med Securitas och bostadsbolag som rapporterar in när de hittar lustgastuber. Inom 100 % ren hårdträning är 21 träningsanläggningar med. Årshjulet har fungerat bra. Ny rutin är att miljöinspektörerna

2025-01-14

ska följa upp gymmens diplomeringar och samtidigt utföra tillsyn av kosttillskotts försäljning. Medborgarlöfte gick ut vid årsskiftet – haft ett bra samarbete med polisen. Alkoholhandläggarna har genomfört provköp av nikotinsnus, ca 99% lämnar ut snuset utan ID-kontroll. Nationella siffror ligger på ca 35 %. [Se ett nyhetsinslag från SVT Öst om detta.](#)

Norrköping – Haft turbulent situation inom politiken, det har tagit kraft från det politiska arbetet. Monica är kvar i socialnämnden. Stor omorganisation mellan vård- och omsorg och socialkontoret. LSS och funktionshinderdelen flyttas till socialkontoret. Stora förflyttningar! Krogar mot Knark och 100 % ren hårdträning fungerar jättebra. SMADIT behöver ses över, oklart vad det är som inte fungerar i Norrköping. Men det är inte läge just nu med anledning av omorganisationen, behöver avvakta nya socialtjänstlagen. Trycker på att gemensamt material är viktigt i stället för att alla ska snickra eget. Länsstyrelsen behöver hjälpa till där och hålla i kopplingen nationell, regional och lokal nivå. Lustgas – ville ändra de lokala ordningsföreskrifterna men det var svårt. Inväntar nya lagen, allt finns förberett. Narkotika bland tjejer fortsätter gå neråt i Om mig. Vejps går också ner, intressant! Elevhälsan i Norrköping, Finspång, Söderköping och Valdemarsvik planerar en dag på sportlovet, CAN kommer och presenterar uppdaterade ANDTS på schemat då.

Motala – SMADIT – tagit fram broschyr med lokala kontaktuppgifter. Vill göra en insats i västra delen men bra om vi kan göra det regionalt. Avloppsmätningarna – önskemål om att få mätvärde på kristall. Krogar mot Knark är på gång, i uppstart med information till krögare tillsammans med Mjölby kommun. Prioriteringar 2025 – ser över lustgasanvändningen i och med nya lagen träder i kraft 2026. Kartläggning där olika verksamheter rapporterar in var de ser lustgas.

Kinda – Har varit en turbulent tid men nu riktas blickarna framåt. Lustgas – glöm ej att jobba med bostadsbolagen i detta. Hänvisar till brandfarliga och explosiva varor och det kan ligga till grund för vräkning. Väldigt dyrt att deponera flaskorna, finns pengar att spara för bostadsbolagen. Är ute i skolorna och pratar bland annat ANDTS i olika årskurser, det fungerar bra. Det har funnits elevens val men det är borttaget tyvärr, i Kinda har den tiden använts för bland annat ANDTS. Det gör det svårare att komma in i skolan. Något att lyfta till nationell nivå är utmaningarna med access till skolan. Önskvärt att

2025-01-14

det fanns 40 minuter i veckan för olika verksamheter att komma ut och berätta om exempelvis ANDTS, så som det var på elevens val. Om mig – stora problem med nikotin men viktigt att dyka ner i respektive substans. För det blir bättre på vissa områden, exempelvis vejps. Behöver analysera vad det beror på och om fler ser den trenden.

Region Östergötland – Tufft med resurser. Inte så mycket utveckling just nu. Nya nationella riktlinjer för levnadsvanor, har en levnadsvaneutbildning för medarbetare men där ingår inte ANDTS. En tanke om att ta fram en e-utbildning om ANDTS för medarbetare för att komplettera. Har samverkan genom SVO. I LGVO finns en stark samverkan med kommunerna. Gemensamt tittar man på Kronobarnsmodellen/samverkansmodell barn och unga. Haft en förstudie om våldsutsatta och sexuellt utsatta – pausad men ska fortsätta längre fram. [Tobaksavvänjningsmottagningen](#) fortsätter sin verksamhet och kan ta emot patienter som vill sluta med nikotin.

Polisen – Krogar mot Knark – stora insatser i Norrköping och i Linköping med utbildning av personal. Inom 100 % ren hårdträning finns utsedda kontaktpersoner för gymmen. Hade svårt med hållbarheten i Norrköping men nu fungerar det bra. Deltar på Länsstyrelsens möten gällande narkotika och dopning. Önskemål för eventuell årlig handlingsplan för ANDTS-strategin – lyfta ett område eller två att satsa mer på och basera insatser på det. Exempelvis att hålla fokus på avloppsmätningar i relation till andra insatser på narkotikaområdet. Ser inga direkta behov av revideringar i ANDTS-strategin, men hur känd är den inom respektive organisation. Fortsätter att arbeta med Kronobergsmodellen. SMADIT – dags för uppföljning. Polisen tar fram statistik för hela 2024 gällande rattfylleri på väg och sjö. Ska synka med Regionen hur statistik delas in på ålderskategorier och kön. Även vilka som tackar nej.

Länsstyrelsen – I utvärderingen av ANDTS-rådet och arbetsgruppens möten framkom önskemål om att föra en logg om vad är beslutat (uppdrag från rådet), vem ansvarar för vad, när ska det vara klart etc. För att få en bättre överblick och kunna följa vad vi har åstadkommit. Frågan lyfts i regionala ANDTS-nätverket.

Krogar mot Knark – planerar för en regional kampanj under vecka 19. Bra om polisen kan vara med i den kampanjen också, Johannes kontaktar Irja gällande det. Även nationell kampanj då från STAD. Efter att Krogar mot Knark har satt sig och är mer självgående

2025-01-14

kommer en arbetsgrupp påbörjas för arbete med drogfria platser, troligtvis hösten 2025.

Propositionen för gårdsförsäljning av alkohol kommer nästa vecka. Finns mycket frågetecken kring det.

Viktigt för alla att ha med sig i planeringen framåt är att nikotinfri skoltid troligtvis kommer införas 2026 enligt betänkandet [En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas, SOU 2024:23](#)

Runda bordssamtal

Handlingsplan med fokusområden- samma områden som vi har nationellt på Länsstyrelsen. Ett förslag som kom var att ha arbetsgrupper för respektive område i handlingsplanen. Rådet behöver hjälpa till att prioritera.

Spel om pengar – inventera behov i kommunerna och skapa en nulägesbild. Länsstyrelsen tar med sig frågan – bolla med Tobias och Anders. Ej önskvärt med fler arbetsgrupper.

Frukostföreläsningar är önskvärt! Länsstyrelsen tar gärna in förslag på innehåll utifrån behov i organisationerna. Det pågår dialog på enheten för social hållbarhet på Länsstyrelsen om gemensamma frukostföreläsningar.

SMADIT – invänta socialtjänstlagen kring öppna ingångar i kommunerna (att kunna få vård utan att det journalförs). SMADIT-dag önskas att den hålls ihop av Länsstyrelsen men med input från kommunerna om vad som önskas.

2025-01-14

Årshjul och datum för ANDTS-rådet

	Januari	April	September
Grund	Avloppsmätningarna ANDTS-strategin Aktuellt från organisationerna	SMADIT Om mig Aktuellt från organisationerna	Kunskapshöjande Aktuellt från organisationerna
2024		Evikomp	SLANDT
2025		Samarbetsmodellen barn och unga?	

Mötestider 2025

- Tisdagen den 14 januari klockan 14–16, Östgötasalen, Linköpings slott
- Tisdagen den 15 april klockan 14–17, Östgötasalen, Linköpings slott
- Tisdagen den 11 november klockan 9–13 Slottet, avslutar med gemensam lunch på Residenset

Mötesinbjudningar skickas ut av Viveca.

Övrigt

Hur får länets övriga kommuner kännedom om ANDTS-arbetet i länet? Minnesanteckningar skickas till kommunbrevlådor för vidarebefordran till KSO samt till regionala ANDTS-nätverket (tjänstepersonsnätverket). ANDTS-rådet bör avrapporteras på Rikard Widéns nätverk med kommuner och Region Östergötland, precis som andra råd gör.

Finns önskemål att ha en regional broschyr för SMADIT – var ligger bollen? Önskemål om erfarenhetsutbyte och goda exempel gällande framgångsrikt SMADIT-arbete.

Svårigheter att nå ut i skolorna. Regionen upplever att skolorna tackar nej till att folktandvården ska komma ut och prata en kvart, det är ett stort problem.

2025-01-14

Det kan ske en peak nu i försäljning av lustgas då försäljningsställen vill bli av med sina lager innan nya lagen träder i kraft 2026. Inte minst i sommar.

Utcheckning och tack

Viktiga diskussioner, kloka personer, öka tiden, bra att träffa tjänstepersonerna, inte för många projekt, aktivt deltagande, mycket bra att träffas politik och tjänstepersoner, behövs tydlig plan för året, önskar även två möten på hösten, krav på politiken (vad förväntas det av oss?), tid för att fördjupa sig (lunch till lunch?), tydlighet i roller (definiera), många viktiga mål, viktigt att prioritera, tid för eftertanke (längre möten, inte fler), mycket bra engagemang, önskas handlingsplan (fokusera, prioritera), tydliga gemensamma mål, strategisk kommunikation (hur visar vi att vi gör det tillsammans? Involvera Länsstyrelsens kommunikationsenhet), ”politiken prioriterar, Länsstyrelsen samordnar, tjänstepersoner stödjer med kunskap”, Inte för många projekt, mer krav på politiken (att prioritera).

Vi tackade Lina för gott arbete under sin tid som vikarierande regional ANDTS-samordnare på Länsstyrelsen.

Action Points

Länsstyrelsen ser över hur vi kan ta vidare frågan om spel om pengar, utan att bilda en arbetsgrupp, i samverkan med regionala ANDTS-nätverket (tjänstepersonsnätverket)

Regionala ANDTS-nätverket tittar på innehållet för en SMADIT-dag och framtagande av en regional broschyr.

Länsstyrelsen fortsätter betona vikten för RISE av att få mätvärden för kristall.

Nästa möte

Tisdagen den 15 april klockan 14–17, Östgötasalen, Linköpings slott

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.

2025-01-14

Anteckningar förda av Viveca Andersson, samordnare ANDTS,
Länsstyrelsen Östergötland